

ORSZÁGOS ERDŐKÁR NYILVÁNTARTÁSI RENDSZER (OENYR)

ÚTMUTATÓ

Frissítve: 2020.01.22.

Nemzeti Földügyi Központ
Erdészeti Főosztály

TARTALOM

Bevezetés.....	3
1. Az adatszolgáltatási kötelezettség időbelisége	3
2. Az adatszolgáltatás bizonylata.....	5
3. Kitöltés és bejelentés módja.....	5
4. AZ EKB lap felépítése	7
4.1. A kárbejelentést azonosító információk	8
Jogosult szakszemélyzet kódja, neve, elérhetősége	8
Erdőgazdálkodó kódja, neve	8
Negyedév	9
4.2. A káresemények adatai	9
Helység, tag, részlet	9
Fafaj	10
Károsítás kód	10
Érintett terület	11
Gyakoriság	11
Kárerély.....	12
Érintett fatömeg	18
Észlelés	18
Védekezés módja	18
Védekezés állapota.....	18
Jel	19
Kötelezettség.....	20
4.3. További információk, hitelesítés	20
Megjegyzés	20
Keltezés.....	20
A jogosult erdészeti szakszemély aláírása	20
5. Ismerettár	21

BEVEZETÉS

Az **Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer** (továbbiakban: OENyR) 2012-ben került elindításra az Erdészeti Mérő- és Megfigyelő Rendszer (EMMRE) alrendszereként.

Az OENyR alapvető célja az erdőállomány egészségi állapotának regisztrálása, az egyes károsítók, károsítások megjelenésének, térbeli elhelyezkedésének, esetleges terjedésének nyomon követése, annak érdekében, hogy a szükséges megelőző, védekező intézkedések időben meghozhatók legyenek, és az érdekelték információhoz jussanak. Kiemelt előnye, hogy széles körben, egységes keretben, földrajzi területhez rendeltén gyűjti az adatokat. Az OENyR további célja az összegyűjtött információk minél szélesebb körben történő visszacsatolása a szakmai közönség felé.

Jogszabályi alapja a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról és a 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról. Az erdészeti szakszemély jogszabályi kötelezettsége, hogy amennyiben szakmai irányítói tevékenysége során az erdőt veszélyeztető – az erdei ökoszisztéma normális működésén kívül eső – káreseményről, illetve zárlati károsításról tudomást szerez, arról a jogszabályi rendelkezéssel összhangban az erdőgazdálkodót és a vele szerződésben álló jogosult erdészeti szakszemélyt értesítse.

1. AZ ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG IDŐBELISÉGE

A **JESz köteles az általa észlelt károsítást legalább negyedévente** az erdészeti hatóság felé **jelenteni**. A negyedéves jelentések észlelési időszaka és azok beérkezési határideje az alábbi:

I. negyedév: tárgyév január 01. – március 31.	határidő: tárgyév április 8.
II. negyedév: tárgyév április 01. – június 30.	határidő: tárgyév július 8.
III. negyedév: tárgyév július 01. – szeptember 30.	határidő: tárgyév október 8.
IV. negyedév: tárgyév október 01. – december 31.	határidő: következő év január 8.

Ha az adott negyedévben az általa szakirányított területen nem észlelt kárt a JESz, akkor EKB lapot nem kell kitöltenie. Ha azonban ez egész évben így van, akkor a IV. negyedévben

egy úgynevezett „0”-ás EKB lapot kell kiállítania és beküldenie, ami a teljes évre vonatkozik, ezzel igazolva, hogy az általa kezelt erdőterületen nem találkozott káreseménnyel.

*Pl. ha a JESz három erdőgazdálkodó területén is ellát szakszemélyzeti feladatokat, és akár csak egy erdőgazdálkodó esetén legalább egy (bármely) negyedévre már az adott évben küldött konkrét károsodásról bejelentőt, akkor nem kell „0”-ás bejelentést tennie. Abban az esetben, ha az év során az egymást követő negyedévekben a JESz az irányítása alá tartozó területeken nem észlelt káreseményt, így egyik területről sem küldött be kárbejelentő lapot, akkor a tárgyév utolsó negyedévének lezárásakor – függetlenül attól, hogy hány erdőgazdálkodóval kötött szerződést szakszemélyzeti feladatok ellátására – **összesen egy darab „0”-ás bejelentőt** kell küldenie az erdészeti hatóságnak! Jelölése az A-EKB lap első sorának végén lévő négyzetben, „X”-szel történik.*

Természetesen lehetőség van az észlelést követő azonnali adattovábbításra is, de ez – a zárlati károsítók kivételével – nem elvárt.

Külön kategóriát képeznek az úgynevezett **zárlati károsítók**¹ (szükséghelyzeti károsítók), melyek különösen veszélyesek lehetnek a hazai erdőkre. Természetes ellenség hiányában rövid időn belül gyorsan elterjedhetnek, és jelentős gazdasági károkat is okozhatnak. Fontos, hogy **ezekről, vagy ezek jelenlétének gyanújáról, akár csak 1-2 tünet, károsodás megléte esetén is, azonnal értesítendő** az erdészeti hatóság. A bejelentést helyszínelés, részletes vizsgálat követi majd, melyet az illetékes hatóság folytat le, és amennyiben megerősítést nyer, hogy a jelzett károsító zárlati károsító, akkor azonnal megindul az intézkedés a károsító felszámolására. A zárlati károsítók listája külön csoportosításban került feltüntetésre a Kódjegyzékben. Felismerésüket a NFK honlapján elhelyezett szakmai anyag segíti. Kétséges esetekben néhány fénykép csatolása a károsítóról vagy a kárképről nagy segítség lehet az előzetes beazonosításban.

A **petecsomók (25)**, illetve a **hernyófészkek (7)** észlelésének bejelentése a következő évi előrejelzéshez nyújt információt. Emiatt lényeges, hogy **az észlelt petecsomók és hernyófészkek legkésőbb október 8-ig** bejelentésre kerüljenek!

---

¹ A zárlati károsító – a 2008. évi XLVI. törvény meghatározása szerint – potenciális gazdasági jelentőségű károsító, amely a veszélyeztetett területen még nem fordul elő vagy előfordul, de nem terjedt el és hatósági határozat alapján védekezést folytatnak ellene.

2. AZ ADATSZOLGÁLTATÁS BIZONYLATA

Az adatszolgáltatás bizonylata az **Erdővédelmi kárbejelentő lap**. Kétféle kárbejelentő lap használata lehetséges:

„A” típusú Erdővédelmi kárbejelentő lap (továbbiakban: A-EKB lap)

„B” típusú Erdővédelmi kárbejelentő lap (továbbiakban: B-EKB lap)

Alapvető különbség a két kárbejelentő lap között, hogy amíg az **„A” típusú csak a kárbejelentési kötelezettség teljesítésére alkalmas**, addig a **„B” típusú lehetőséget kínál a JESz számára a bejelentés további hatósági eljárásokban való felhasználására is..**

„A” típusú Erdővédelmi kárbejelentő lap

- Alkalmazható minden olyan esetben, amikor a bejelentő kizárólag az általános adatszolgáltatási kötelezettségének vagy lehetőségének tesz eleget.
- A „0”-ás bejelentéseket is ezen a nyomtatványon kell beadni.

„B” típusú Erdővédelmi kárbejelentő lap

Alkalmazása pl. az alábbi esetekben ajánlott:

- Az erdőt ért károsítás helyreállításához támogatási forrást kíván igénybe venni az erdőgazdálkodó.
- Az erdőt ért káresemény következtében az erdősítés (sikeres első erdősítési vagy befejezési) határidejének módosítását kéri az erdőgazdálkodó.
- Az erdőt ért káresemény következtében 10%-ot meghaladó egészségügyi termelést kíván végrehajtani az erdőgazdálkodó.

3. KITÖLTÉS ÉS BEJELENTÉS MÓDJA

A-EKB lapot jogosult erdészeti szakszemély, erdészeti szakszemély, erdészeti hatósági személy, erdőgazdálkodó, egyéb erdészeti szakember vagy egyéb személy (pl. természetjáró), míg B-EKB lapot kizárólag jogosult erdészeti szakszemély (JESz) küldhet be.

Az Erdővédelmi kárbejelentő lapok az NFK honlapról tölthetőek le pdf vagy xls formátumban.

A pdf formátumút ki kell nyomtatni, majd ezt követően kitölteni.

Az xls formátumút Excelben kell kitölteni:

- Az esetleges kitöltési hibákra az Excel program beépített algoritmusai figyelmeztetnek, továbbá egyes mezők kitöltését legördülő lista segíti.
- Kitöltést követően elektronikus formában (xls), vagy kinyomtatva lehet felhasználni.

Az EKB lapot az NFK Erdészeti Főosztályára kell eljuttatni:

- **E-mail-ben:** erdovedelem@nfk.gov.hu
  - Az xls fájlt
  - A szkennelt EKB lapot (pdf-ből vagy xls-ből nyomtatva és szkennelve)
    - *A B-EKB lap csak ebben a formában nyújtható be, mivel minden esetben alá kell írni!*

vagy

- **Hivatali kapun** keresztül (E-ügyintézés):
  - Rövidnév: NFA, KRID kód: 223489318

vagy

- **Postai úton: Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály**
Budapest 1277. Pf: 82..

- A nyomtatott EKB lapot

vagy

- **Személyesen:** 1023 Budapest, Frankel Leó út 42-44.
  - A nyomtatott EKB lapot

Kérjük, hogy a duplikálódás elkerülése végett csak az egyik megoldást válasszák.

Zárlati károsító észlelése esetén is közvetlenül a NFK EFO értesítendő. Az ügyintézés meggyorsítása végett, akár előzetesen telefonon (**06-1-3743 201 vagy 06-1-3743-220**) is jelezhető a zárlati károsító gyanúja.

A kárbejelentő lapokból mind „A”, mind „B” típus esetén egy másolati példányt célszerű megtartani.

4. AZ EKB LAP FELÉPÍTÉSE

A továbbiakban a „B” típusú Erdővédelmi kárbejelentő lap (2. ábra) kitöltése kerül bemutatásra, mind használatának kiemelkedő aránya, mind a kitöltéshez kötött szigorúbb szabályok miatt. Amennyiben ettől az „A” típusú (1. ábra) eltér, az az adott pontnál feltüntetésre kerül.

Az aktuális évben a szakirányított erdőrezsztetekben nem észleltem erdőkárt. Jelen bejelentő lap „0”-ás bejelentő:													
A	A bejelentő személy kódja, neve: 1234 Erdész János				E-mail: erdesz.janos@gmail.com								
	A bejelentő státusza: Jogosult erdészeti szaksemély				Negyedév: 2 Telefon: +36 301234567								
Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. Törvény 5. § -ában foglaltak alapján hozzájárulok ahhoz, hogy telefonszámomat és e-mail címemet azok megadása esetén az erdészeti hatóság a velem való közvetlen kapcsolattartáshoz jelen hozzájárulásom írásban történő visszavonásáig kezelje.													
S o r	Helység, Tag, Részlet			Fafaj	Károsítás					Védekezés		Jel	
					Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m³)	Észlelés (hó. nap)	Módja		Állapota (T/V)
1	Sopron 79 P			B	24	16,3	60	80		06.11	21	T	H
2	Sopron 79 P			KTT	24	16,3	60	20		06.11	21	T	H
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													

1. ábra A-EKB lap

FONTOS tudnivaló: a B-EKB lap hiányosan kitöltve illetve aláírás nélküli esetben automatikusan A-EKB lapnak minősül, és így semmilyen további erdészeti hatósági eljárásban bizonyító erővel nem vehető figyelembe!														
B	A jogosult erdészeti szaksemély kódja, neve: 1234 Erdész János				E-mail: erdesz.janos@gmail.com									
	Az erdőgazdálkodó kódja, neve: 70004223 Jávorfá EBT				Negyedév: 2 Telefon: +36 301234567									
Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. Törvény 5. § -ában foglaltak alapján hozzájárulok ahhoz, hogy telefonszámomat és e-mail címemet azok megadása esetén az erdészeti hatóság a velem való közvetlen kapcsolattartáshoz jelen hozzájárulásom írásban történő visszavonásáig kezelje.														
S o r	Helység, Tag, Részlet			Fafaj	Károsítás					Védekezés		Jel	Kötelezettség	
					Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m³)	Észlelés (hó. nap)	Módja			Állapota (T/V)
1	Sopron	79	O	B	24	4,1	60	80		06.11	21	T	3	✓
2	Sopron	79	O	KTT	24	4,1	60	20		06.11	21	T	3	✓
3	Sopron	79	P	B	24	R	60	80		06.11	21	T	3	✓
4	Sopron	79	P	KTT	24	R	60	20		06.11	21	T	3	✓
5	Sopron	82	D	B	24	2,2	60	80		06.11	21	T	3	✓
6	Sopron	82	D	KTT	24	2,2	60	20		06.11	21	T	3	✓
7														
8														
9														

2. ábra B-EKB lap

4.1. A kárbejelentést azonosító információk

Jogosult szakszemélyzet kódja, neve, elérhetősége

A bejelentést végző személy nevének és szakszemélyzeti kódjának kötelező megadásán túl közvetlen elérhetőséget (telefonszám, e-mail cím) is meg kell adni, ezzel megkönnyítve a későbbiekben esetlegesen szükséges adategyeztetést.

Erdőgazdálkodó kódja, neve

Itt kell megadni az erdőgazdálkodó kódját (8 jegyű szám) és nevét. „B” típusú kárbejelentőnél a kitöltése minden esetben kötelező! Állami erdőgazdaságok esetében feltüntethető az adott szervezeti egység kódja is. Erdőgazdálkodónként külön-külön lapot kell kitölteni.

„A” típusú kárbejelentő esetén:

A bejelentést végző személy saját nevét és elérhetőségét tünteti fel a lapon. A bejelentő szerepköre függvényében a kódok tartalma többféle lehet:

- ha JESz-től vagy erdészeti szakszemélytől érkezik a bejelentés, akkor az erdészeti hatóságnál nyilvántartott szakirányítói kód [4 jegyű] írandó be.

- ha az erdészeti hatóság alkalmazottja jár el a kár leírásakor, akkor az ESZIR-ben alkalmazott dolgozókód [4 jegyű] megadása szükséges. A bejelentő státusza „Hatósági személy”.

- ha erdőgazdálkodótól érkezik a bejelentés, akkor az erdőgazdálkodói kódot kell megadni [8 jegyű]. Fontos viszont, hogy állami erdőgazdaság esetén elsődlegesen JESz-ként kell ezeket az információkat benyújtani, és ez esetben a JESz kódot kell megadni!

- az „Egyéb erdészeti szakember” és az „Egyéb személy” státuszú bejelentő személyek lehetnek pl. erdészeti oktató, kutató, esetleg természetbarát, stb. Ennek pontosabb megadására szolgál „A bejelentő státusza” mezőt követő mező. Ekkor a „Bejelentő személy kódja” mező üresen marad, minden más esetben kitöltése kötelező!

Negyedév

A kárbejelentő lapokon annak a negyedévnek a sorszámát kell feltüntetni, amelybe az észlelési idő esik. A negyedév az észlelési dátumhoz, és nem a keltezéshez kell, hogy igazodjon!

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

4.2. A káresemények adatai

Helység, tag, részlet

A rovat a káreseményhez tartozó károsított terület (érintett terület) azonosítására szolgál. A károsított terület a „B” típusú lap esetén csak a káresemény sorban megadott teljes erdőrészletre, vagy az adott erdőrészleten belüli kisebb terület(ek)re vonatkozhat. **Ha az érintett terület több erdőrészletbe esik, akkor az erdőrészleteket külön káresemény sorban kell leírni.**

Megadása az erdőrészlet észlelés idejében hatályos erdőtervi azonosítójával szükséges (pl. Sopron 5 H). Felhívjuk a figyelmet, hogy az erdőrészlet beazonosítását online interaktív erdészeti térkép segíti (<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>).

„A” típusú kárbejelentő esetén:

A károsított terület kötődhet a megadott erdőrészlet(ek)hez, de lehet attól eltérő méretű is. A kár előfordulásának helye

- 1. megadható a károsítással érintett erdőrészlet(ek) azonosítója (helység, tag, részlet)*
  - a. ha a kár egy erdőrészletben fordul elő, akkor egy erdőrészlet,*
  - b. ha a kár több erdőrészletben fordul elő, akkor felsorolható az összes erdőrészlet.*
- 2. megadható a károsítással érintett erdőterület földrajzi középpontjának*
  - a. erdőtervi azonosítója (vagyis az az erdőrészlet, melybe a középpont esik),*
  - b. földrajzi – EOV – koordinátája.*

Az első esetben a károsított erdőrészlet(ek), míg a második esetben az adott kárterület középpontjának azonosítására szolgál.

Első esetben, ha az érintett terület több összefüggő erdőrészt fed le, akkor az erdőrészek egy káresemény sorban történő felsorolása vagy középpontos kijelölése is megengedett, amennyiben a Fafaj mezőben jelzett fafaj a fentiekben lehatárolt valamennyi érintett erdőrészletben valóban előfordul.

A második esetben az erdőrészlet azonosító megadása egy nagyobb, az adott erdőrészlet határain túlnyúló káresemény középpontjának azonosítására szolgál, ugyanez igaz a földrajzi koordináták megadásakor is. Ekkor az érintett terület nagysága nem haladhatja meg az 50 hektárt. A koordináta a károsítás feltételezett középpontját jelöli. A koordináták megadása EOVS rendszerben kell, hogy történjen! Hasonlóan az első esethez, a koordinátákkal történő megadásnál is ügyelni kell arra, hogy a Fafaj mezőben jelzett fafaj előforduljon az érintett területen (illetve annak minden erőrészletében).

Fafaj

A károsítással érintett fafaj erdőtervi betűjelét kell megadni. Ha az adott erdőrészletben több fafajt is érint a kár, akkor ezek mindegyikét külön sorban kell feltüntetni.

Csak fafaj adható meg (lásd Kódjegyzékben), faállománytípus, fafajcsoport nem!

„A” típusú kárbejelentő esetén:

Egy káresemény sorban több, az adott erdőrészlet(ek)ben szereplő fafaj megadása engedélyezett, ha a többi paraméter (pl. gyakoriság, kárerély, stb.) minden fafajra azonos, más esetben a fafajokat külön sorban kell szerepeltetni.

(Az elektronikusan kitölthető A-EKB lapon – xls fájl – a beépített ellenőrzések megfelelő működése miatt nincs lehetőség egy sorban több fafaj megadására.)

Károsítás kód

Az észlelt károsítás azonosítására szolgáló kód, melyet a Kódjegyzék tartalmaz. A károsítók azonosításában nagy segítséget nyújtanak az „Ismerettár” című fejezetben felsorolt kiadványok. Bizonytalan meghatározás esetén célszerű a kárbejelentő mellé néhány fénykép csatolása a károsítóról vagy a kárképről. Így az OENyR szakértői segítséget nyújthatnak a beazonosításban.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Érintett terület

Az összefüggő, vagy egyben kezelt, kárral érintett területet nevezzük érintett területnek. A károsítással érintett faállományt körülhatárolva, annak mért vagy becsült területét jelenti hektárban, 0,01 pontossággal. A lehatárolás nem kell, hogy megegyezzen a megadott erdőrészlet területével, de akkor annál csak kisebb lehet.

- Ha az érintett terület megegyezik az erdőrészlet területével, akkor egy „R” betűt elegendő beírni, a rendszer át fogja venni az erdőrészlet Adattári területét.

- Ha egy részleten belül több kis területű, de azonos kárral és káreréllyel érintett terület található, akkor ezek területe összevonható.

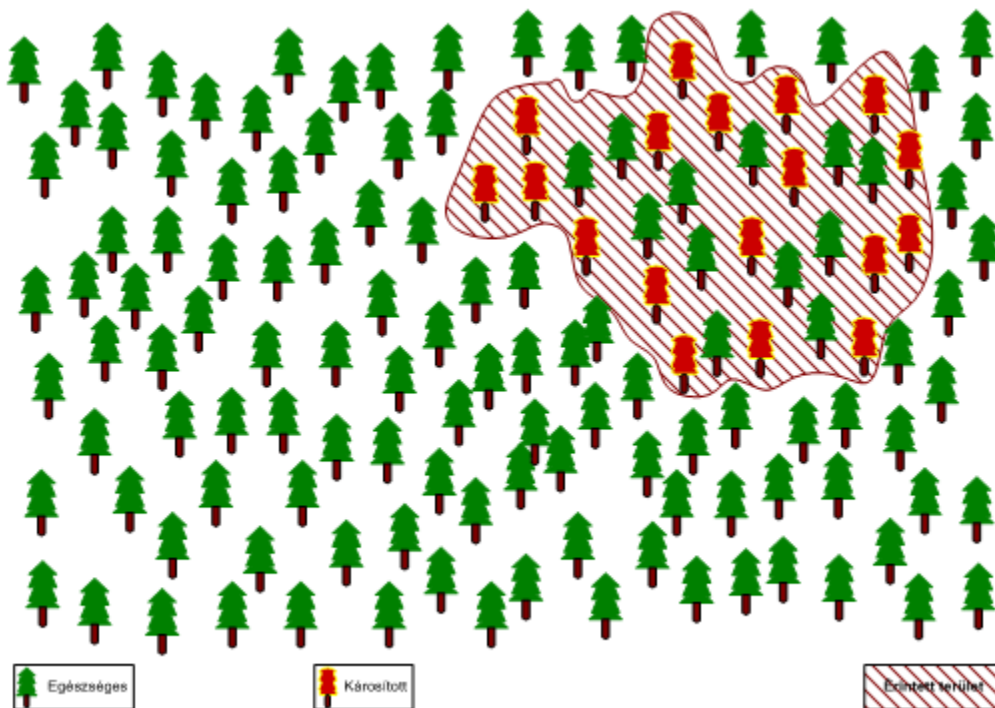
„A” típusú kárbejelentő esetén:

A lehatárolás a megadott erdőrészlet(ek) területénél kisebb vagy nagyobb is lehet.

Ha az érintett területet a károsítás súlypontjába (gócponjtjába) eső erdőrészlettel, vagy a súlypont koordinátájával azonosítjuk, akkor a mérete maximum 50 hektár lehet.

Gyakoriság

Az érintett területen, egy adott fafaj károsodással érintett egyedeinek aránya a fafaj összes egyedeihez képest, százalékban kifejezve. (pl. 3. ábra: 30 db KTT található az érintett területen, melyből 18 db egyeden van lombrágás, akkor a gyakoriság 60%.)

3. ábra Példa a gyakoriság megadására

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Kárerély

A kárerély a kár intenzitásának átlagos százalékban kifejezett mértékét mutatja az adott fafaj károsodott egyedein. A százaléktér az alapesetben azt fejezi ki, hogy az egészséges állapothoz képest mekkora mértékű az egészségromlás. (Pl. egy 50%-os erélyű hernyórágás azt jelenti, hogy minden levél felületéből 50%-nyi, vagy minden második levél teljesen hiányzik a rágás következtében, csak a levélnyel maradt vissza, vagy az sem.)

A károsodott egyedek kárerélyeit kell átlagolni, avagy más megközelítésben, az átlagosnak ítélt kárerélyű egyed kárerélyét kell megbecsülni, számszerűsíteni. A faegyed szinten történő átlagos kárerély becsüléséhez az egyes károsítás/károsító típusok függvényében különböző szempontokat kell figyelembe venni (pl. fertőzött hajtások vagy a károsított levelek aránya). Ennek részletezése megtalálható a Kódjegyzékben.

Ha az érintett területen a károsítás több, jelentősen eltérő eréllyel is megjelenik, azaz az átlagolás közel sem tükrözné a valóságos helyzetet, akkor ugyanakkora érintett terület értékkel új sorban kell leírni az eltérő kárerélyű eseteket, megadva a becsült gyakoriságukat.

Helység, Tag, Részlet	Tag	Fafaj	Károsítás					
			Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m ³)	Észlelés (hó, nap)
Sopron	5 H	EF	046	8,3	30	10	-	06.23.
Sopron	5 H	EF	046	8,3	60	80	-	06.23.

1. táblázat Példa eltérő erélyű károsítás megadására

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Speciális esetek és példák a kárerély megadásánál:

a) Néhány károsító esetében a kárerélyt speciális módon kell megállapítani. Ezen eseteket az alábbi segédtabla tartalmazza. Ebben a felsorolt károsítók a Kódjegyzékben **S.t.** megjelöléssel szerepelnek.

Károsító név és kód	Kárerély meghatározás alapja (db / törzs)	Kárerély mértéke		
		1-20%	21-70%	71-100 %
Simahátú csillagoscincér (Ázsiai lombfacincér) 902	A kirepülési nyílások átlagos darabszáma az érintett törzseken	1-2	3-5	6-
Szemcsés hátú csillagoscincér (Ázsiai citruscincér) 904	A kirepülési nyílások átlagos darabszáma az érintett törzseken	1-2	3-5	6-
Aranyfarú lepke hernyófészkek 7	A hernyófészkek átlagos száma koronánként	1-2	3-10	11-
Bögölyszitkár 11	Duzzanatok száma a fiatal törzsön vagy vezérhajtáson		1	2-
Darázslepke 16	Járatok átlagos száma törzsenként	1-2	3-5	6-
Gyapjaslepke petecsomó 25	A petecsomók átlagos száma törzsenként	1-2	3-10	11-
Kis nyárfacincér 29	Duzzanatok száma a fiatal törzsön vagy vezérhajtáson		1	2-
Nagy nyárfacincér 40	Járatok átlagos száma törzsenként	1-2	3-5	6-
Nyár karcsúdíszbogár 41	A kirepülési vagy peterakási helyek száma	1-3	4-10	11-
Zöld karcsúdíszbogár 60	A kirepülési vagy peterakási helyek száma	1-3	4-10	11-
Égerfa szitkár 78	Járatok átlagos száma törzsenként	1-2	3-5	6-
Fehér fagyöngy 401	A fagyöngyök száma	1	2-3	4-
Sárga fagyöngy (Fakín) 402	A fagyöngyök száma	1	2-3	4-

2. táblázat Kárerély speciális megadása

A fenti esetekben a százalékos erélyek megállapításánál mindenképpen figyelembe kell venni azt, hogy a megadott értékek, értékhatárok csak tájékoztató jellegűek. Ezeket sok tényező befolyásolhatja, pl. az állomány kora, a törzsek mérete, termőhely, stb.

Fafaj	Károsítás					
	Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m ³)	Észlelés (hó, nap)
KST	025	13	60	50	-	09.15.

3. táblázat Példa gyapjaslepke petecsomó megadására

A fent megadott káresemény sor szerint a gyapjaslepke petecsomói tízből hat fán megtalálhatók a 13 hektáros érintett területen. A fákon átlagban 8 petecsomó számolható, ezért 50%-nak ítélte a kárerély.

b) A **termésfelevés (210)** esetén mindenkor az adott körülmények között elérhető legjobb termés mennyiséghez kell viszonyítani a kárt. Ezt a korrekciót a kárerély mező értékének megadásánál kell elvégezni.

A kár leírása az alábbi módon történik:

Érintett terület a korábban leírtak szerint értelmezendő.

A gyakorisággal megadható, hogy az érintett területen belül mekkora a ténylegesen bolygatott terület érintett területhez viszonyított százalékos aránya.

A kárerélyhez megbecsüljük a felevett termés arányát a lehullott terméshez képest %-ban. Megbecsüljük, hogy az adott területen a mindenkor várható optimális termést 100%-nak véve, milyen arányú volt a jelenlegi termés és ennek az értékével korrigáljuk (szorozzuk) a korábban megbecsült felevett termés arányát, megkapva ezzel az erély rögzítendő értékét. Ügyeljünk arra, hogy ez a korrekció csak csökkentheti a felevett termésnél becsült arány értékét.

Példa:

Az adott évben a lehetséges maximális termésnek 40%-át produkálta az állomány, azaz egy közepes termést. (Ez a szám lesz az, amivel korrigálni kell a vad által felevett mennyiséget.) Foltokban, összességében 12 hektár érintett területen figyelhető meg

termésfelevés. Ezen az érintett területen a bolygatott (feltúrt) foltok aránya 75%-a a teljes érintett területnek – ezt a 75%-ot kell a gyakoriság mezőbe írni.

Az érintett területen hullott termésből a vad közel kétharmadát felette, vagyis a hullott termés 60%-át. Összefoglalva, az éves termés is egy közepes mennyiség volt (40%) és ennek több mint felét (60%) ette fel a vad, így a két százaléktértek szorzata adja ki (az optimálshoz terméshez viszonyított) kárerély mértékét:

$$0,40 \times 0,60 = 0,24$$

Fafaj	Károsítás					
	Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m ³)	Észlelés (hó, nap)
B	210	12	75	24	-	10.05.

4. táblázat Példa termésfelevésre

c) A **gyökérrontó tapló (309)** esetén a gyakorisággal megadható, hogy az érintett terület hány százaléka fertőzött. A kárerély mezőben pedig a koronapusztulás mértékére utaló százalékot kell megadni. Ennél a kárnál jellemző, hogy táguló körben terjed a fertőzés, így az érintett területbe és a gyakoriság értékébe a kör közepén levő, már kipusztult üres foltot is bele kell számítani.

Fafaj	Károsítás					
	Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m ³)	Észlelés (hó, nap)
EF	309	8	100	30	-	09.05.

5. táblázat Példa gyökérrontó tapló megadására

A fent megadott káresemény sor szerint 8 hektáros a fertőzéssel érintett terület, azaz a körök (üres területeket is magában foglaló) területe. Ezen a fertőzött területen a fák koronapusztulásának átlaga 30%.

d) Azoknál a káreseményeknél, ahol a kárerély fokozatossága nem adható meg, ott a káresemény bekövetkezése esetén a kárerélynek 100%-ot kell megadni, vagy üresen kell hagyni.

Károsító név és kód		Kárerély meghatározás alapja és a % értéke	
A faegyed vezérhajtásának lerágása	209	A hiányzó (lerágott) vezérhajtás	100%
Szélöntés	618	A kidőlt fa	100%
Erdőben elhelyezett hulladék	702	Kárerély nem értelmezhető	-
Falopás	704	Az egyes faegyedekre nézve csak:	100%
Verőköltő bodobács	1030	Kárerély nem értelmezhető	-

6. táblázat Kárerély speciális megadása

A fenti esetekben a gyakoriság megadásával lehet utalni arra, hogy az érintett terület hány százalékán fordul elő a káresemény.

Fafaj	Károsítás					
	Károsítás kód	Érintett terület (ha)	Gyakoriság (%)	Kárerély (%)	Érintett fatömeg (m ³)	Észlelés (hó, nap)
EF	209	8	20	100	-	09.05.

7. táblázat Példa vezérhajtás lerágásának megadására

A fent megadott káresemény sor szerint a 8 hektáros érintett területen minden ötödik faegyed vezérhajtása lerágott a vad által. Mivel ennél a kárnál a leharapás a teljes károsodást jelenti, ezért a kárerély 100%.

Az erdőgazdálkodási és hatósági gyakorlat megkülönbözteti a kár jellegéből adódóan a minőségi kárt és mennyiségi kárt.

- **Minőségi kárt** gyakorlatilag bármi okozhat. A károsító tényező(k) által okozott kár nem eredményezi a fa pusztulását, de jelentősen csökkenti annak ellenálló képességét, alakjában torzulást okoz, növekedésében oly mértékű elmaradáshoz vezet, amely egyértelműen rontja a fa túlélési esélyét, erdőgazdasági értékét. **A kárerély értéke minőségi kár esetén 1-99% lehet.**

- **Mennyiségi kár** a fentiekkel szemben csak akkor keletkezik, ha a károsító tényező(k) által okozott kár következtében a fa már nem képes regenerálódni és elpusztul. **A kárerély értéke mennyiségi kár esetén kizárólag 100% lehet.** Az, hogy az eddigi szakmai tapasztalatok alapján, mely károsítások esetén fordulhat elő mennyiségi kár, a kódjegyzék utolsó oszlopában „M” jelöléssel megtalálható.

e) A tűzkár leírása

EKB lapon alkalmazott tűzkár kódok:

622 – Talajtűz

614 – Alacsony intenzitású felszíni tűz (Avartűz)

615 – Magas intenzitású felszíni tűz

616 – Koronatűz

A tüzesetek során többé-kevésbé egységes kárkép keletkezik, azonban nagyobb kiterjedésű erdőtűzek esetében előfordul, hogy a tűzzel érintett terület egy részén koronatűzzé fejlődik a felszíni tűz.

Így keletkezhetnek a terepen jól elkülöníthető felszíni tűzzel vagy koronatűzzel érintett területek, foltok. Ezekben az esetekben külön káresemény sorban kell megadni a tüzeset koronatűzzel vagy csak felszíni tűzzel érintett területein bekövetkezett káreseményt.

Az egyes tűzkár kódok leírása:

Kód	Károsítás	Fafaj	Érintett terület	Gyakoriság	Kárerély
622	Talajtűz	Megadása kötelező, megadható nem de	Az erdőtűzzel érintett terület	Abban az esetben, ha az érintett terület egyenletesen égett el, azaz nincsenek épen maradt foltok, a gyakoriság értéke 100%. Ha nagyobb	Alapesetben 100%, fafaj megadása esetén a koronapusztulás mértéke
614	Alacsony intenzitású felszíni tűz (Avartűz)				
615	Magas intenzitású felszíni tűz				

616	Koronatűz	Megadása kötelező	feltok maradtak épen, a megégett terület arányát kell megadni az érintett területhez képest.	A koronapusztulás mértéke

8. táblázat Tűzkár kódok megadása

Érintett fatömeg

Bizonyos esetekben az érintett terület, a gyakoriság, és a kárerély mellett az érintett fatömeg megadása is kötelező. Mennyiségi kárnál, valamint ha a károsítás közvetlenül az élőfakészlet pusztulását és/vagy kitermelését okozza (pl. széldöntés, erős tűzkár, hótörés), ott a károsítással érintett egyedek mért vagy becsült fatömege tekintendő érintett fatömegnek. Megadása m³-ben szükséges.

Ha az erdőrészleten belül az adott fafaj teljes pusztulása áll elő, akkor az „R” betű ebben a rovatban történő megadásával az erdőrészlet adott fafájának Adattári fatömege lesz átvéve az erdőkár nyilvántartó rendszerbe. Fontos, hogy az érintett fatömeg oszlopba akkor adható meg az „R” betű, ha az érintett terület oszlopba is a részlet teljes területére vonatkozó „R” betű lett megadva, valamint a gyakoriság és kárerély értéke 100%.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Észlelés

Ebben a mezőben a kár észlelésének hónapját és napját kell számokkal beírni.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Védekezés módja

Az illetékes hatóság által előírt, vagy a JESz által választott, és az illetékes hatósággal egyeztetett védekezési eljárást kell feltüntetni a Kódjegyzék alapján.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Védekezés állapota

Azt szükséges jelezni ebben a mezőben, hogy a szakmailag indokolt védekezési eljárás még csak terv (T – tervezett), vagy már a megvalósulás szakaszába lépett (V – folyamatban van, vagy már végrehajtott).

A védekezés megadása nem kötelező, de a mód vagy állapot kitöltése a másik mező kitöltési kötelezettségét is magával vonja. Tehát nincs lehetőség csak a védekezés módjának, vagy csak az állapotának megadására.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Jel

Csak zárlati károsítás esetén kell kitölteni, ekkor „Z” értéket kap, minden más esetben üresen marad.

„A” típusú kárbejelentő esetén:

A jel mező kitöltése kötelező. Ebben a mezőben kell megerősíteni a zárlati károsítás tényét, illetve itt kell a jelentett kár kezelését meghatározó információt jelezni.

F - Ha egy korábban már bejelentett károsítás megújuló, erősödő formában jelentkezik, azaz két vagy több egymást követő negyedévben jelenik meg ugyanott, ugyanaz a károsító és a mostani bejelentésben a káresemény leírása magában foglalja a korábbi károsodást is, akkor értelemszerűen a korábban beadott információra már nincs szükség. Ilyen esetben jelezni kell, hogy a korábban bejelentett káresemény felülírandó a mostanival, így az újonnan megadott adatsor kerül a helyére.

*(Pl. korábban 1 ha érintett területen 30%-os gyakorisággal 15%-os kárerélyű lombrágást jelentettünk, majd ez a lombrágás területében és erélyében is továbbterjedt. Most a korábbi kárral együttesen 1,5 ha-on 60%-os gyakorisággal 55%-os kárerély észlelhető és ez is lesz bejelentve. Ez utóbbi a figyelembeveendő információ és a korábbi „meg kell semmisíteni”, azaz **felülírjuk** a régit az újjal.)*

H - Minden egyéb esetben (új, vagy külön, hozzáadással kezelendő adatsor) a kársor hozzáadódó az adatkezelés szempontjából.

(Pl. egy korábban bejelentett 2 ha-os érintett területű széldöntés bővült még 3 ha-ral, és erről a 3 ha-ról adjuk be másodszor a jelentést, akkor ez a

*káresemény az előzőhöz **hozzáadandó**, hogy valós képet kapjunk az 5 ha-os széldöntésről. [Ha ennél a példánál maradván netán 5 ha-os területről adunk be másodszor jelentést, akkor ez esetben az előző káreseményt felülírandónak kellene minősíteni!])*

Z - Ha a károsító zárlati károsító.

Kötelezettség

Itt kell jelezni, ha a károsított erdőrészletre kötelezettség keletkezik, vagy a káresemény egészségügyi termelést indokol. Értéke az alábbi lehet:

- A káresemény az erdőrészletben pótlási kötelezettséget keletkeztet, kódja:.....**1**
- A káresemény az erdőrészletben felújítási kötelezettséget keletkeztet, kódja:.....**2**
- Az erdőt ért káresemény következtében az érintett erdőrészleten egészségügyi termelést kíván végrehajtani az erdőgazdálkodó, kódja:.....**3**

„A” típusú kárbejelentő esetén a kötelezettség nem értelmezhető.

4.3. További információk, hitelesítés

Megjegyzés

A bejelentő szerint fontosnak vélt egyéb információt lehet itt megadni. Ha a megjegyzés egy konkrét káresemény sorhoz köthető, akkor a káresemény sorszámát is fel kell tüntetni!

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

Keltezés

A bejelentés dátuma, megadása kötelező.

„A” típusú kárbejelentő esetén nincs eltérés.

A jogosult erdészeti szakszemély aláírása

Az aláírás kötelező!

„A” típusú kárbejelentő esetén:

Az e-mailben xls formában benyújtott kárbejelentő aláírás nélkül is érvényes.

5. ISMERETTÁR

Úgy az EKB lap kitöltéséhez, mint az erdők egészségi állapotának megítéléséhez egyaránt rendelkezni kell a szükséges szakismerettel. Az erdésznek alapvető érdeke, hogy tisztában legyen az erdő egészségét, normális fejlődését fenyegető veszélyekkel, biotikus és abiotikus károkkal.

Az útmutató, a kárbejelentő lapok, a Kódjegyzék, az egyre bővülő GYIK (Gyakran Ismételt Kérdések) és a bejelentési kötelezettség teljesítéséhez szükséges egyéb segédletek az az NFK hivatalos honlapján elérhetők.

A rendszer üzemeltetőivel közvetlen kapcsolat az alábbi e-mail címen vehető fel:

erdovedelem@nfk.gov.hu

Az Erdővédelmi kárbejelentő lap kitöltéséhez szükséges, illetve e témában további általános ismereteket is nyújtanak az alábbi (nem teljes körűen felsorolt) szakirodalmi források:

Könyvek

Erdőkárok c. képes útmutató

Csóka György, Hirka Anikó, Koltay András, Kolozs László – NÉBIH EI, ERTI, Budapest, 2013.

Képes útmutató és kódjegyzék az erdővédelmi jelzőlapok kitöltéséhez

Hirka Anikó, Csóka György – Agroinform Kiadó, Budapest, 2006. (A kötetben található kódjegyzék az Erdővédelmi kárbejelentő lap kitöltéséhez nem használható!)

Erdei károsítók

Szerk.: Dr. Pagony Hubert – Erdőrendezési Szolgálat, Budapest, 1993.

Tölgyeken előforduló károsítók és kórokozók

Lakatos Ferenc, Szabó Ilona – Mg. Szaktudás Kiadó 2005.

Lágylombos fajokon előforduló károsítók és kórokozók

Lakatos Ferenc, Szabó Ilona – Mg. Szaktudás Kiadó 2002.

Fenyőfélék kártevői és kórokozói

Lakatos Ferenc, Szabó Ilona – Mg. Szaktudás Kiadó 2001.

Erdővédelemtan

Szerk.: Dr. Varga Ferenc – Mg. Szaktudás Kiadó 1997

Erdészeti rovartan

Tóth József – Agroinform Kiadó, Budapest, 1999.

Inváziós rovarok fás növényeken

*Tuba Katalin, Horváth Bálint és Lakatos Ferenc – Nyugat-magyarországi Egyetem
Kiadó, Sopron, 2012.*